

ਮਨੀਪੁਰ ਫਿਰ ਸੜਨਾ ਲਗੂ

ਮਨੌਪਰ ਫਿਰ ਸੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਹਿਸਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਰਾਜਧਾਨੀ ਇੰਡੀਅਲ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ
ਲਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ
ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਨਾਪੁਰ ਦ ਮੁਖ ਮਤਗ ਵਲ ਛ ਮਹਾਨਾਂਅ ਅਦਰ ਰਾਜ ਵਿਚ
ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸੁਭਾ ਫਿਰ
ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਖਰਾਂ ਦੇ
ਨਾਲ ਡਰੋਨ ਤੇ ਰਾਕਟ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ। ਇੱਕ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 11
ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਮੁਜਾਹਿਗਾਕਾਰੀਆਂ ਤੇ
ਪੁਲਸ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਈ ਟੱਕਰ ਦੌਰਾਨ 20 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ
ਸਨ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਤੇ ਸਟੰਨ ਗ੍ਰਾਨੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ
ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਜਧਾਨੀ
ਇੰਡੀਅਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ
ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਈਕਲ ਲਾਮਜਾਬਾਂਗ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ
ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 226
ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਤੇ 1500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 13247 ਘਰ,
ਢੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। 60 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ
ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਜ ਕੇ ਕੈਪਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ 28 ਲਾਪਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਰਿਦਰ ਮਦਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦਾ ਚਕਰ ਲਾ ਰਹ ਹਨ। ਉਹ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਰੁਕਵਾਉਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਨੀਪੁਰ ਪਿਛਲੇ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰਿ ਯੁੱਧ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 14 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮਨੀਪੁਰ ਹਿੱਸਾ, ਅਗਜ਼ਨੀ ਤੇ ਘਰ ਨਿਕਾਲੇ ਦੇ ਬੁਰੇ ਦੌਰ ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਦਕਿਸਮਤ ਰਾਜ ਚ ਜਾਣ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁਖ ਸਤਗ ਆਪਣੇ ਸਤਿਆ
 ਕਬੀਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮੈਤੇਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਵੰਡੇ
 ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
 ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਤੇਈ-ਕੁੱਕੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਸਕੇ। ਇਸ
 ਲਈ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦਾ ਦਖਲ ਹੀ
 ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਬੇੜਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਟੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤਾਜ਼ਾ ਹਿੱਸਾ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਚਾਨਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੇ ਗਏ ਰਾਕਟਾਂ, ਡਰੋਨਾਂ ਤੇ ਬੰਬਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਤੇ ਫੌਜ ਤੋਂ ਲੁਟੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਚਿੱਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਗੋਹਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਤੇਈ, ਕੁੱਕੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਨੇਪਾਲੀ ਤੇ ਨਾਗਾ ਸਮੇਤ ਸਭ ਸੂਮੂਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲਜ਼ਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਪਾੜ੍ਹ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਿਰੇਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਬਾਪੜਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਨਾਸ਼ਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਹੜਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਿਸਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਰਾਜਪਲਟੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਜੇ ਆਪਣਾ ਰਵੱਦੀਆ ਨਾ ਬਚਲਿਆ ਤਾਂ ਮਨੀਪੁਰ ਇੱਕ ਹੋਰ 'ਕਸ਼ਮੀਰ' ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਏਨਾ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਫੜ ਲਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਦੀ ਦੀ ਧੋਣ ਦਾ ਕਿੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

-୪୮ ଟିକ୍ଟୁରୀ

पाठ्यक्रम-संख्या

ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੀ ਫਰਨ ਭਰਤੀ ਦੀ ਲੜ

ਪਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਖਾ ਤੱਤ ਰਸ਼ਤੇ ਹਣ ਦਾ ਬਜਾਏ ਨਿਆਰ ਵਲ ਜਾ ਹਿਆ ਹ ਅਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ । ਅੱਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਧਰਨੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਚਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ । ਪਿਛਲੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਢਾਈ ਲਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਗੀ ਤਾਂ ਬੰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਅਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਬੜੀ ਢੂਰ ਦੀ ਹੈ । ਸਿਰਫ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਰਟ ਸਿੱਖਿਆ ਭਰਤੀ ਬੋਰਡ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰੇ ਮੈਅਾਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ । ਪੰਜਾਬ ਵੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਅਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਚ ਵਧਦੀ ਮਿਲਾਵਟ

ਵਾਹ ਪਦਾਰਥਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਮਲਾਵ
 ਆਲਾ ਵਿੱਚ ਕੇਕ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰ ਹੋਈ ਬੱਚੀ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨਾਂ
 ਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦਾ ਕੇਕ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ
 ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਖ਼ਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਤਾਜ਼ਾ ਸ਼ੁਗਬੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਫੁੱਡ ਵਿਡਾਗ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ
 ਸਦ ਗੂੜੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਗ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੈਪ੍ਲੁਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਲੈਬ ਭੇਜ ਕੇ
 ਗਲੋਂ ਗਲਵਾ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੈਟ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਡਾਗ ਉਦੋਂ
 ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਪ੍ਲੁਲ ਇਕੱਠਰ
 ਹੋਣੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟੀਮ ਸੈਪ੍ਲੁਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡੀਖੇਗੀ ਦਾ
 ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਨਾਲਾ ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ
 ਟ ਦਾ ਪੰਦਾ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ-ਸ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰੋਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਜੋ
 ਟ ਦੇ ਪੰਦੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲੱਭ ਕੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
 ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹੀ ਵਸਤਾਂ ਖੁਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਚੌਕਸੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ
 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲਾਵਟੀ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ।

Address 419 Main, 70075-0755

ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਨ੍ਹਰਗਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਬਚਪਨ, ਜਵਾਨਾ ਦਾ ਤੁਰਾ ਬੁਢਾਪਾ ਵਾ ਮਨੁਆ
ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਬੁਢਾਪਾ,
ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਲਕ
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਤਾਂ ਜੀਵਨ 'ਚ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,
ਪਰ ਬੁਢਾਪਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ
ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ

ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਕਾ ਸਵਾਦਾਰ ਹਾ ਸਾਫ਼ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਮੰਗਣੇ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੰਦੇਸ਼ਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਏਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਮਤਕਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਖਭਾਗ ਹੀ ਹੈ।

ਬੇਟੇ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਹੂੰ ਰੂੰ ਧੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਵਿਆ

ਰਕਦ ਤਾ ਸਾਰ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾ ਸਮਾਜ ਚ
ਸ਼ਰਿਮਿੰਦਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ
ਆਏ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਈ
ਵਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਦੋਂ ਲੰਮਾ ਜਿਹਾ ਹਉਕਾ ਲੈ ਕੇ ਕਰੋ,
'ਬਸ ਠੀਕ ਹੀ ਆ!' ਲਹਿਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹੀ ਮਹਿਮਾਨ ਸਭ
ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੰਡਾਉਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ
ਪੜ੍ਹਵਾ ਚ ਲੰਘ ਕ ਅੱਤ ਮਿਟਾ ਚ ਮਲਾਨ ਹਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੌਤ
ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰ
ਕਾਹਦਾ? ਹਾ! ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ
ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਉਮਰ 'ਚ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ
ਸੰਜਮ ਤੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ
ਸਮੱਸਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ

ਚ
ਘਰ
ਕਈ
ਕਰੇ,
ਸਭ
ਹੋ
ਨ ਦੇ
ਣਕ
ਮਾਨ
ਕਰਗ
ਹੈ।
ਦਾ
ਹਾ ਹੈ

ਪੜਵਾਂ ਚ ਲਘ ਕ ਅਤ ਮਿਟਾ ਚ ਮਲਾਨ ਹਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੌਤ
ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰ
ਕਾਹਦਾ ? ਹਾਂ ! ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ
ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਉਮਰ 'ਚ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ
ਸੰਜਮ ਤੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ
ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਮਸ਼ੁਹੂਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਭੇਜਨ
ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਘੱਟ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਕੈਲੋਰੀ ਦੀ ਖਪਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ
ਮਸਾਲੇਦਾਰ, ਚਟਪਟਾ ਤੇ ਤਲੇ ਹੋਏ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼
ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ

ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸੁਣੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਿਖਾਓ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਰ, ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਬੈਸ ਦੀ ਡਾਂਟ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਹਿਣ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਜਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਜਿਹਨਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਲ-ਪੌਸ਼ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੂਜੀ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁਰੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜੂਬਾਨ ਕੈਚੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਰਥਨਾਕ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਤੇਤਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹੀ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹੀ ਤੇਤਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨਾਲ ਬਿਹਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਬਦਾਮਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੁਕਦਾ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਿਲ
ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ
ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ
ਹੇਸ਼ਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਖਰੇਵੇਂ
ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ
ਅਪਣੇ ਖਾਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਉੱਤੇ ਸੰਜਮ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੀ
ਸਿਹਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਂ-
ਬਾਪ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਲਾਕ ਜਾਂ ਚਤੁਰ ਨਾ ਸਮਝੋ।
ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੌਰ ਚੌਂ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ
ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸਵਰਗ
ਦੀ ਮੌਜ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1

ਚਾਚੂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਈਆ ਸਮਾ ਅਜ ਵਾ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਚਰ ਰਿਹ...

A photograph of a man with a beard and glasses, wearing a pink turban and a white shirt. He is looking towards the camera. In the background, there is a wall with text in Gurmukhi script.

ਉਸ ਵਕਤ ਨਵੀਂ ਗਰਗਾਬੀ ਦਾ ਚਾਅ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਲੱਖ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਟੁੱਟੀ ਗਰਗਾਬੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਨਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੀਤਿਆ, ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਚਾਚਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਤਾਇਆ ਜੀ ਦੇ ਵੀਂ ਤਿੰਨ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਦੌਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਛੇਣ-ਭਾਰਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸੁਭਰ ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ ਅਤੇ ਤਾਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੂਜ਼ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਪਰਵਾਰ ਹੁਣ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਦੋ ਘਰ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨ-ਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ ਟੀ ਬੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਰਕੋਟਲੇ ਇੱਕ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਵੇਰ-ਸ਼ਾਮ ਬਖਰ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਲੇ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਕਾਂ ਦੇ ਬਨੂੰਤ ਵਾਲੇ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਓਥੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਮ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਤੋਂ ਪੱਧਮੇ ਰੁੱਚ ਪੈਂਦੀ

'ਤੇ ਬੈਠੀ ਮੇਰੀ ਮੰਨਵੀਂ ਵਾਲੀ ਭੂਆ, ਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਸ਼ਾਂ ਚਾਚੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਭੂਆ ਰੌਂਦੀ ਹੋਈ ਮੈਨੂੰ ਭਾਣੇ ਵਰਤੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਦੱਸ ਵੀ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਲ੍ਲਾਂਭਾ ਵੀ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਰੌਂਦੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਈ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਵੇਡੀਜਿਆ, ਤੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਬੇਲੀ। ਤੈਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਦਾ ਤੁਰ ਗਿਆ ਵੇਂ, ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਦਿਆ ਲਾਡਲਿਆ। ਚਾਚੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਹੋ ਗਿਆ ਵੇਂ ਮੇਰੇ ਲਾਡਲਿਆ, ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਬੀਤੀਆਂ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਵੇਂ ਮੇਰੇ ਲਾਡਲੇ ਭਰਾ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਭਤੀਜਿਆ...! ਇਹ ਸਭ ਸੱਚ ਮੈਂ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਵੇਖਿਆ, ਸ਼ਹਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਰੀਟ ਰਿਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਹੱਸਦੇ, ਵਸਦੇ ਪੁਸ਼ਹਾਲ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਇਹ ਦੁਸਰੀ ਵੱਡੀ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਰੌਂਦੀ ਮੇਰੀ ਵਿਹਵਾ ਭੂਆ ਦੇ ਬੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਛੋਟਾ (ਬੇ-ਵਸ) ਹਾਂ।

ਬਸ ! ਉਹ ਦਿਨ ਤੇ ਆਹ ਦਿਨ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੱਠਾਂ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਿਆਂ, ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਧੀਆਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ, ਮੈਂ ਵੀ ਪੁੱਤ-ਪੋਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆਂ, ਪਰ ਛੋਟੀ ਉਸਰੇ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਚਾਚੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਲ-ਪਲ ਅਭੁਲ ਯਾਦਾਂ ਬਣ ਕੇ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਪਤੀ : 91631-67295

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਨਾਮ ਮੰਜ਼ੁਦਾ ਰਾਜ ਤੰਤਰ

ਭਾਵੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਦੀਆਂ ਪੁਗਣਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਯੂਨਾਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮਥਸਤਰੀ ਸਮਝੀ ਚਾਂਦੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੇਕਰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚੌਥੇ ਥੰਮ੍ਹ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੋਈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਕੇਂਦਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਹਵਮੰਡੀ ਗਲੂਬੇ 'ਤੇ ਸਰਮਾਇੇਦਾਰੀ ਚਮਾਤ ਦਾ ਨਿਭਾਵ

ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈ

ਜਨਮਦਾਤਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ। ਭੀਮ ਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ਬਾਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਗਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬੋਹੋਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਭਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਜਨਮਦਾਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਲੋਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚੁਣਾ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਹੀ ਭੱਜਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪਸਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਸ੍ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਲਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਇਸ ਚੌਬੇ ਥੰਮ੍ਹ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਘੜੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਪਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਪਨਪਣ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗ ਪਈਆਂ।

ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂ ਗਲਾ ਦਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਅੰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੋਂਡਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਤਸਦੀਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਾਬਲੇਗੁਰ ਹੈ, ਪਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰ ਆਈਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੇਹੁੰਦ ਕਰੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਲਸ ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਬੀ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੂਹਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਬਾਜ਼ੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਦੀ ਸੂਹਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਮੰਦਭਾਗ ਕਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 84 ਤਹਿਤ ਲੋਕ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਨ ਦਾ ਅਪਾਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਕਰੀਵਨ ਅੱਧੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਦਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਉੱਪਰ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਕਤਲ, ਇਗਦਾ ਕਤਲ, ਵਾ ਸਮੱਤ ਸੰਗੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੋਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਸਾਥਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ

ਸੰਪਰਕ : 99142-58142

